

IT bland individer

2003

IT0102

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Informationsteknik

A.2 Statistikområde

Användning och tillgång av IT i företag och bland individer

A.3 Statistikprodukten ingår ej i Sveriges officiella statistik

A.4 Ansvarig

Myndighet/organisation: SCB

Kontaktperson: Peter Skatt

Telefon: 08-5069 48 71

Telefax: 08-667 77 88

e-post: peter.skatt@scb.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: SCB, enheten för forskning och informationsteknik

Kontaktperson: Peter Skatt

Telefon: 08-5069 48 71

Telefax: 08-667 77 88

e-post: peter.skatt@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger ej

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204) och datalagen (1973:289) för behandling som påbörjats före personuppgiftslagens ikraftträdande. På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Saknas

A.9 EU-reglering

Framställning av statistiken finansieras till största delen av EU. Undersökningen är gemensam för ett stort antal av EU-länderna som tillsammans med EU:s statistikbyrå Eurostat utformat frågor och definitioner. Någon formell reglering finns inte.

A.10 Syfte och historik

Undersökningen avser att belysa tillgång till och användning av IT bland privatpersoner i Sverige. Undersökningar på samma tema har genomförts 2000, 2001 och 2002.

A.11 Statistikanvändning

Huvudanvändare är Eurostat, Näringsdepartementet, Statens institut för kommunikationsanalys, Institutet för tillväxtpolitiska studier, Post- och telestyrelsen, statskontoret och NUTEK.

A.12 Uppläggning och genomförande

Data för undersökningen har samlats in med hjälp av tilläggsfrågor till de telefonintervjuer som genomfördes i samband med *Arbetskraftsundersökningarna* (AKU) under april-maj 2003. Undersökningen genomförs som en urvalsundersökning.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

–

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Undersökningen belyser huvudsakligen tillgång till och användning av IT. Utöver detta fokuserar vissa frågor på IT-kompetens och IT-säkerhet.

1.1.1 Objekt och population

Undersökningsenheten är individer i åldern 16–74 år som är folkbokförda i Sverige, exklusive personer intagna på anstalt, långvarigt sjuka samt de som vistas utomlands.

1.1.2 Variabler

Undersökningen tar fram fyra typer av variabler: tillgång till olika typer av IT, användning av olika typer av IT, uppfattning om den egna IT-kompetensen samt vilka typer av säkerhetsåtgärder som människor vidtar vid användningen av Internet.

1.1.3 Statistiska mått

I huvudsak redovisas antals- och andelsuppgifter.

1.1.4 Redovisningsgrupper

För indelning av resultatet har kön, åldersgrupper samt förgymnasial, gymnasial eller eftergymnasial utbildning använts.

1.1.5 Referenstider

Undersökningen innehåller flera referenstider. En av referenstiderna är undersökningstillfället, dvs. våren 2003. En annan är januari – mars 2003. En tredje är april 2002 till mars 2003.

1.2 Fullständighet

Individens användning av datorer och Internet är ett omfattande område som endast delvis kan belysas i urvalsundersökningar som genomförs som telefonintervjuer.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Bakgrundsuppgifterna om individerna är hämtade från RTB (ålder och kön), registret över befolknings utbildning (utbildningsnivå) samt AKU (sysselsättning). Dessa uppgifter håller hög kvalitet. Undersökningens resultatens kvalitet är beroende av ramtäckning, urval och svarsbortfall.

2.2 Osäkerhetskällor

Utöver ovan nämnda felkällor kan i enstaka fall misstolkning av svar ske vid intervjun.

2.2.1 Urval

Urvalsramen för undersökningen är SCB:s register över totalbefolkningen. Vid urvalsdragningen sker en indelning i strata. Urvalet dras sedan systematiskt i varje stratum. Urvalet är en del av *Arbetskraftsundersökningarnas* (AKU) ordinarie urval. AKU genomförs en gång per månad med ett bruttourval om cirka 22 000 individer. Detta urval består av rotationsgrupper varav en del förnyas varje månad. I de rotationsgrupper som tillkommer görs förstagsintervjuer. I undersökningen exkluderas individer som är intagna på anstalt, långvarigt sjuka samt vistas utomlands. En mer detaljerad beskrivning av urvalsförfarandet finns på SCB:s webbplats, www.scb.se.

Urvalsfelet beror på att resultaten endast baseras på ett urval av individer. Urvalsfelet i denna undersökning bör vara litet då urvalet är relativt stort. Vid nedbrytning av svaren på exempelvis kön och ålder ökar dock urvalsfelet.

2.2.2 Ramtäckning

Ett sådant kan delas upp i övertäcknings- och undertäckningsfel. Övertäckningsfel innebär att vi i urvalet fått med individer som ej uppfyller de definierade urvalskriterierna. De individer som är övertäckning går att vid ett senare tillfälle att plocka bort från urvalet. Korrigering har skett för övertäckning.

Undertäckningsfel är allvarigare och innebär att vi i urvalet missar att få med delar av populationen vi är intresserade av att undersöka. I *Undersökningen om privatpersoners användning av datorer och Internet 2003* är effekten av täckningsfelet litet då urvalsramen är Registret över totalbefolkningen, RTB, vilket håller en hög kvalitet.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna hämtas in via datorstödda telefonintervjuer i samband med AKU:s ordinarie datainsamling. Frågorna om datorvanor har ställts till intervjupersonen efter det att de ordinarie AKU-frågorna avslutats. Två olika frågeformulär har använts om underlag för intervjuerna. En mindre del av frågorna i de två frågeformulären, de som bedömts som viktigast som t.ex. vissa av frågorna om tillgång till Internet, har varit gemensamma. De övriga frågorna har varit unika för respektive frågeformulär. Skälet till att två olika frågeformulär använts är att intervjun annars blivit alltför lång. Som stöd har intervjuerna haft skriftliga intervjuinstruktioner.

I undersökningar kan mätfel ha uppkommit genom att intervjupersonen missförstått frågan. Ett skäl till detta är att språkbruket på IT-området är flytande

och förändras över tiden. Utöver detta kan en systematisk över- eller underskattning ske på vissa frågor. Svårigheter av dessa slag skall inte överdrivas men förekommer i alla undersökningar.

Indikationer på vilka frågor som varit svåra att besvara har förts vidare från intervjuerna till ansvarig utredare. Den fråga som framför allt uppmärksammats i detta sammanhang är frågorna där den svarande ska ge information om hur mycket han/hon handlat för via Internet. Denna fråga kan vara svår eller känslig att besvara eftersom en beloppsuppgift efterfrågas och inga svarsalternativ ges. Det också troligt att vissa svarande över- eller underskattar beloppet p.g.a. av att det avser en relativt lång tidsperiod, januari-mars 2003. Det går även att misstänka att frågan om vilken typ av Internetuppkoppling de svarande har hemma har varit svår att besvara eftersom denna fråga innehållit många svåra tekniska termer.

2.2.4 Svarsbortfall

Urvalet till undersökningen är 5 504 individer. Av dessa har 864 individer valt att inte besvara de ordinarie AKU-frågorna. De resterande 4 640 individerna har blivit ombudda att besvara frågorna om tillgång till och användning av datorer och Internet. Av dessa individer har 873 individer valt att besvara AKU-frågorna men ej frågorna om datorer och Internet. Antalet genomförda telefonintervjuer blev till slut totalt 3 767 stycken. Som beskrivits under rubrik 2.2.3 *Mätning* har dessa intervjuer fördelats på frågeformulär 1 och 2. När det gäller frågeformulär 1 har 420 valt att besvara AKU-frågorna men inte frågorna om datorer och Internet medan motsvarande antal för frågeformulär 2 var 453. Antalet genomförda telefonintervjuer med hjälp frågeformulär 1 och 2 blev till slut 1903 respektive 1864 stycken. Utöver bortfallet ovan förekommer det att de svarande vägrat att svara på vissa frågor. Detta bortfall är i allmänhet försumbart.

I undersökningen har antagits att bortfallet skulle ha betett sig på samma sätt som de som deltagit i undersökningen inom samma stratum, med avseende på fördelningen mellan olika svarsalternativ. Om så icke är fallet kan en felkälla finnas i detta. Ett sådant fel ökar i storlek om bortfallet är betydande. Bortfallsfelet i undersökningen bör vara litet då bortfallet är relativt litet.

2.2.5 Bearbetning

Med denna typ av fel menas fel som uppstår i samband med datorbearbetning av undersökningens resultat. Telefonintervjuerna har gjorts med hjälp av datorstöd. Kontroller av uppgifternas rimlighet och konsistens finns inlagda i datorprogrammet och görs direkt vid intervjutillfället. Alla bearbetning för att få fram resultat från undersökningen har sedan gjorts i PC. Bearbetningsfelet i denna undersökning bedöms som litet.

2.2.6 Modellantaganden

I undersökningen har antagits att bortfallet skulle ha betett sig på samma sätt som de som deltagit i undersökningen inom samma stratum, med avseende på fördelningen mellan olika svarsalternativ.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Osäkerhetsmått har inte beräknats. Orsaken till detta är att det på grund av urvalskonstruktionen (se avsnitt 2.2.1 och 2.2.4) var komplicerat att beräkna

dem och tillgängliga resurser därför inte medgivit detta.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen har genomförts årligen i fyra år och avsikten är att den även i fortsättningen ska genomföras årligen.

3.2 Framställningstid

Telefonintervjuerna genomfördes i april-maj 2003. Resultatet publiceras cirka åtta månader efter att huvuddelen av datainsamlingen avslutats.

3.3 Punktlighet

Rapporten publicerades i januari 2004.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningen är fortfarande i ett utvecklingskede varför många av frågorna är svåra att jämföra över tiden. Bidragande till den dåliga jämförbarheten över tiden är också att utvecklingen på IT-området är mycket snabb, vilket förstärker behovet av att utveckla frågorna.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Statistiken är i princip jämförbar med de övriga studier som genomförts av andra EU-länder. Det är dock stora skillnader mellan svarsfrekvenserna i dessa undersökningar och även vissa skillnader i täckning, metodik m.m. .

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

Uppgifter om IT-användning bland individer redovisas även av andra myndigheter och organisationer. Sam användarmöjligheterna begränsas dock oftast av skillnader i definitioner, undersökningsmetodik och tidsperiod.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistik om IT-användning bland individer 2003 redovisas i publikationen Privatpersoners användning av datorer och Internet 2003 ISBN 91-618-1214-5, i SCB:s databaser samt av Eurostat. Publikationen kan beställas från SCB, Publikationstjänsten, 701 89 Örebro eller per e-post : publ@scb.se. Databasen och publikationen finns också tillgängliga på www.scb.se

5.2 Presentation

Publikationen har ett omfång på ca 150 sidor och består av text, tablåer, tabeller och diagram.

5.3 Dokumentation

Utöver denna beskrivning finns en något utförligare dokumentation i publikationen Privatpersoners användning av datorer och Internet 2003

5.4 Tillgång till primärmaterial

Specialbearbetningar kan göras på uppdrag.

5.5 Upplysningstjänster

Peter Skatt, tfn 08-506 948 71 och Anders Hinze, tfn 08-506 945 97, Enheten för forskning och informationsteknik, SCB, Box 24300 104 51 Stockholm.
2004-08-31